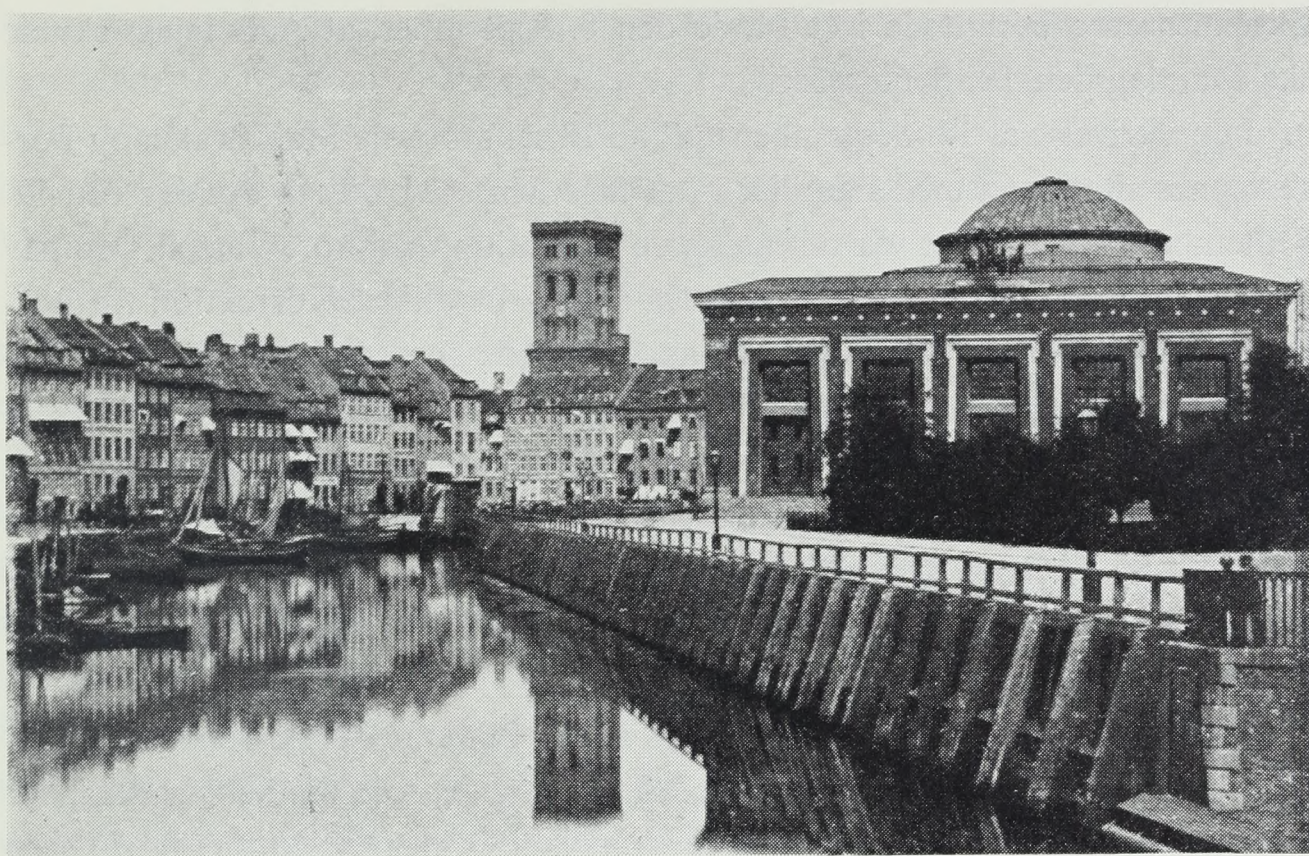

Museets Aabning 1848

I September 1848 var Museet færdigt til at kunne aabnes. Det var paa et Tidspunkt, hvor der foregik store inden- og udenrigspolitiske Begivenheder. Valgene til den grundlovgivende Rigsforsamling var fastsat til den 5. Oktober, og Vaabenstilstanden i Krigen mod Prøjsen og Slesvig-Holstenerne var lige bleven afsluttet den 26. August. Nationalforsamlingen i Frankfurt a. M. havde i længere Tid drøftet frem og tilbage, om Vaabenstilstanden skulde godkendes fra tysk Side. Den blev først forkastet af Forsamlingen, men tilsidst godkendt den 16. September. Hertil kom Spørgsmaalet om Slesvigs Deling, som for første Gang var rejst herhjemme. Det var den 18. September, at Kong Frederik VII med Henblik herpaa ved en Tropperevu paa Lerbæk Marker ved Vejle udtalte de berømte Ord: »Det skal ej ske.« Det var saaledes alt andet, der optog Københavnerne Tanker i disse Dage, end Aabningen af et Museum.

Eksekutorerne i Thorvaldsens Bo havde i August 1848 faaet Kommunalbestyrelsens Tilladelse til, at Boafslutningen og Museets Overlevering til Kommunen kunde ske efter en summarisk Fortegnelse, affattet af Museets Inspektør og attesteret af to af Eksekutorerne, da Hovedkatalogerne ikke kunde blive færdige til Aabningen af Museet.¹ Formaliteterne var da i Orden, og

Eksekutorerne besluttede i et Møde den 8. September, at Aabningen skulde ske Mandag den 18. September.

I en Skrivelse af 14. September indbød Eksekutorerne Magistraten og Borgerrepræsentationen med Familier til at tage Museet i Øjesyn Søndag den 17. September Kl. 12.² Det var unægtelig en Invitation med kort Varsel. Den gav Anledning til en – som det vistnok maa siges – berettiget Korrektion fra Borgerrepræsentationens Side. Idet denne kvitterede for Modtagelsen af Indbydelsen, gjorde man i Skrivelse af samme Dato Eksekutorerne opmærksom paa, at man tidligere i August Maaned havde foreslaaet Aabningen af Museet forbundet med en forudgaaende Overlevering, og at Borgerrepræsentanternes første Besøg i Museet kun vilde faa den rette Betydning, naar en saadan Overlevering samtidig fandt Sted.³ Dette kunde Eksekutorerne jo ikke godt undlade at gaa med til, hvad de da ogsaa gjorde.⁴

Man sporer her som paa forskellige andre Punkter en Tendens hos Eksekutorerne eller, ret beset, deres Flertal til at optræde, som om det var dem, der var Ejere af Museet og ikke Kommunen, hvilket Overpræsident *Michael Lange* gentagne Gange gjorde Indsigelse imod.

Om Søndagen, den 17. September, indfandt Kommunalbestyrelsen sig da i Museet og fik dette forevist. Derefter blev der afholdt en Skiftesamling. Indførelsen i Skifteprotokollen lyder saaledes:

»Executores testamenti bemærkede, at de havde ønsket, at Museet maatte kunne aabnes for Publicum Mandagen den 18de September, og Dagen forud, som er Tiaarsdagen for Thorvaldsens Hjemkomst til Fædrelandet, tages i Øiesyn af Communalbestyrelsen, som i denne Anledning derom var tilskrevet. I Svar herpaa havde Borgerrepræsentanterne under 14de ds. tilskrevet Executores, at de forventede, at Aabningen først vilde finde Sted efter en foregaaende Overlevering af Konstsagerne. I denne Anledning afholdes nærværende Session, ved hvilken den samlede Communalbestyrelse var tilstede«.

»Executores testamenti overleverede derefter Museets Konstgjenstande til Communalbestyrelsen, der i Overensstemmelse med den Afdødes Testamente modtog samme som Staden Kjøbenhavns fulde og uigjenkaldelige Eiendom; Executores lovede derhos at tilstille Communalbestyrelsen en summarisk Fortegnelse over samtlige Museets Konstgjenstande, forsynet med deres Navnes Underskrift. Som Tilstaaelse for Modtagelsen undertegnede derefter samtlige af Kjøbenhavns Communalbestyrelse tilstedeværende Medlemmer Skifteprotokollen«.⁵

De tilstedeværende var 2 Borgmestre, 3 Raadmænd og 22 Medlemmer af

Borgerrepræsentationen. Overpræsident M. Langes Underskrift savnes, skønt han baade var Medlem af Magistraten og Eksekutor, men maaske netop derfor. Borgerrepræsentanternes fungerende Formand og Næstformand, Nationalbankdirektør *H. P. Hansen*,⁶ tog derefter Ordet og takkede paa Kommunens Vegne. Han udtalte følgende:

»Da Kjøbenhavns Borgerrepræsentanter i Forening med Stadens Magistrat, efterat den nye Communalanordning var udkommet, benyttede den Tilladelse, som denne Lov har givet dem,⁷ og eenstemmig besluttede, at overdrage Thorvaldsen et Æresborgerskab i Rigets Hovedstad, var han den første, som han endnu har været den eneste, hvem denne Udmærkelse var bleven til Del. Det var i dybtfølt Erkjendelse af hans store Konstner-, Borger- og Menne-skeværd, at denne Beslutning blev tagen, og det er den samme Følelse, som har ledet os, naar vi, efterat han til sin Fødeby havde skænket sine mange Konstskatte, have givet vort Samtykke til, at de betydelige Midler maatte udredes af Communen, som udfordredes til, at den Bygning, hvori hans rige Gave skulde opbevares, kunde fuldføres paa en ham værdig Maade. Vi vidste vel, at vi derfor skulle staae vore Medborgere til Ansvar, men vi vidste ogsaa, at Beundringen for denne store Konstner gennemtrængte dem alle, og vi tage derfor ikke i Betænkning at paadrage os dette Ansvar. Vi haabe ogsaa, at det skal være let at bære, naar dette Hus med alle de Konstens Skatte, som det indeholder, nu aabnes for Alle, og som det skal staae til taknemmelig Erin-dring om den store Konstner og hans borgerlige Sind, at han, hvis Konst havde fundet Paaskjønnelse og Belønning af Fyrster og Jordens Store og Mægtige, dog ikke vilde, at det maatte blive dem, der skulde komme til at eje de mange Konstens Værker, som hans rige Aand havde skabt og sam-let, men at disse skulde blive hans Landsmænds og hans Fødebys Eiendom, saaledes tør vi ogsaa haabe, at denne Bygning skal staae som et Vidnesbyrd om, at den Tid er forsvunden, da Konsten maatte søge sin eneste Beskyttelse i Kongernes Sale, og at med det vaagnede Folkeliv ogsaa Sandsen er vakt for de høiere aandelige Goder, som i Konst og Videnskab forskjønne og forædle Livet. Vi betvivle heller ikke, at de kjøbenhavnske Borgere, ved hvis Midler denne Bygning er reist, naar den nu kan besøges af Landsmænd og Frem-med, med os ville finde en Tilfredsstillelse i, at de have haft Leilighed til at reise den, værdig den store Konstner og værdig dem selv.

Vi modtage da saaledes nu denne Bygning med Alt, hvad den indeholder af Stort og Kostbart i Konsten som en Communen tilhørende Eiendom, der altid, herom kunne vi ikke tvivle, vil være skænket Communalbestyrelsens

bedste Forsorg, og hvor forskellige end de Meninger kunne have været, som reiste sig under Arbeidets Udførelse, saa er Maalet nu naaet, og derfor skal enhver Meningsforskjellighed være glemt, som det altid bør at være, hvor man fra alle Sider kan være sig det bevidst, at man kun har villet føre Sagen til det bedste Udfald. Jeg opfylder derfor ogsaa gjerne den Pligt, som jeg troer at paa- ligge mig paa Borgerrepræsentanternes Vegne, naar jeg nu herved udtaler deres Tak til Enhver, som har bidraget til dette Maals Opnaaelse – til de høitagtede Executorer af Thorvaldsens Testamente, som, selv besjælede af en varm Konst- sands, med utrættet Omhu have samlet og ordnet hans mange og vidt adspredte Efterladenskaber – til den Bygningscommission, hvis Hverv det har været at drage Omsorg for denne Bygnings Opførelse – til den agtede Bygmester, der har ledet dette Arbeide, og derved har viist, at man ikke tog fejl, da man valgte ham, og som med sjelden konstnerisk Sands har forstaaet at løse den Opgave, som var ham given. Vi ville forene vor Tak til alle Dem, som have

Bentley [Borgmester]	Møllerup [Borgmester]	C. N. David [Raadmand]
Meinert [Raadmand]	W. Duntzfelt [Raadmand]	
H. P. Hansen [Vexellerer]	A. H. Bjerre [Brygger]	H. P. Hansen [Bankdirektør]
K. Nielsen [Silke- og Klædehandler]	C. A. Øst [Urtekræmmer]	Jacobsen [Brygger]
P. G. Wørmer [Malermester]	M. W. Sass [Grosserer]	H. Kyhl [Urmager]
A. Stæger [Skibskaptajn]	H. Fredericia [Silke- og Klædehandler]	A. Fr. Krieger [Professor]
Troels Lund [Theatermaler]	L. P. Holmblad [Fabrikant]	A. Scherfig [Bagermester]
J. G. Fugmann [Kobbersmedemester]	N. F. Bonnesen [Tobaksfabrikant]	L. Maag [Tømmerhandler]
C. A. J. Christiansen [Sadelmagermester]	Hjorth [Naalemagermester]	Harald H. Kayser [Tømrmester]
	C. Alberti [Cand. juris]	
	Collin J. M. Thiele H. N. Clausen Schouw [Executores Testamenti]	
		Gustav Brock [Boets Kurator]

Til Billedet Side 15: Fra Skifteprotokollen for Thorvaldsens Bo. Indførelsen af Overtagelses-For- retningen den 17. September 1848 med de tilstedeværende Borgmestres, Raadmænds og Borgerre- præsentanters samt Testament-Eksektorernes Underskrifter.

i Brevefftemmelser med den Afslåede Tift-
mælsesprotokoller samme som Haderslev
Karnes jorde og vægtaaldelige Eiendom.
Exemplare. Kunde derhos af Titlens Com-
munebestyrelsen en sammanrækt Forlygnel-
se om samtlige af Haderslevs Kierkegaard
forlygnet med deres Karnes Underskrift.
Som Titlaale for i Haderslev
undertegnede derifra samtlige af Haderslev
Karnes Communebestyrelse tilhørende
Haderslevs Tiftprotokoller.

Chas. D. Smith

1. *Colony*

Ch Davis

Meiner!

W. Dunbar

H. H. H. H.

A. Y. B. 1892

W. H. Linn

E. Nelson

W.H.L.

Facultas

Thyne

Hörmen

Chlorine

Alger

Thirteenth

Notenblatt.

Thuring,

Trachs Lund

J. P. Bremer

H. L. Smith

Miss

John Brown

C. Albert

Harold H.

Kaufm.

Christen

Regionen skattet

Allen Sumner

McKinnon.

Stout

Ernest Brock

arbeidet paa denne Bygning og derved bidraget til, at den skal staae varig og fast igjennem Tidernes Løb, og vidne om dansk Haandværksdygtighed.

Og til dette takkende Ord vil jeg endnu kun tillade mig at føie et Ønske, som vel tør findes passende her, hvor vi ere forsamlede paa et Sted, hvor der ogsaa skal fredes om den ædle Kunstners Grav. Det er etsteds sagt saa smukt ved Thorvaldsens Bortgang:

Det voxer, Tallet paa de store Døde,
men ogsaa Livet voxer paa deres Grav,

og jeg skal heraf laane Ordet til det Ønske, jeg vil udtale: at det maa voxe paa Thorvaldsens Grav, det Liv for Konsten, som han har vakt, at det maa voxe i Danmarks Rige, til det danske Folks Ære, til hans Erindring.«⁸

Dagen efter, den 18. September, aabnedes Museet for Publikum. Der var truffet Foranstaltninger til at uddele Billetter iforvejen for at undgaa Trængsel.⁹ At dømme efter Pressens Omtale synes Aabningen dog ikke at have afspejlet nogen overvældende Interesse for Begivenheden. Det var egentlig kun Professor *H. N. Clausen*, som i en længere Artikel i »Fædrelandet« foretog en Vurdering af Begivenheden og søgte at fastslaa Aabningsdagen som en Højtidsdag og Mærkedag i Københavns Historie. Han kaldte Museet »en Bautasten, værdig ham, hvis Minde den er viet, selv et Kunstværk af sjelfuld, tankerig Alvor«.¹⁰ »Flyveposten« ofrede dog en Spalte til Omtale. »Et af Verdens allerkjønneste Konsttempler er nu aabnet i Danmarks Hovedstad, et Geniets og Smagens Allerhelligste, som ved en forbausende Rigdom af Værker, der alle bære Vidne om Mesterens rene, høie Aand, vil bidrage uberegneligt til i Folket at udbrede Dannelse og Sands for det Store og Ædle«¹¹

I en officiel Kundgørelse fra Kommunalbestyrelsen i Aviserne den 18. September meddeltes det Offentligheden, at Overtagelsen af Museet havde fundet Sted.¹² Nogen Tid efter, den 9. Oktober, aflagde Kong Frederik VII Besøg i Museet og fik dette forevist af Eksekutorerne. Som Tegn paa sin Tilfredshed overrakte han Museets Bygmester, M. G. Bindesbøll Dannebrogssordenens Ridderkors.¹³

Museets Aabningstider var i de første Dage Kl. 9-12 og Kl. 2-5, men de ændredes kort efter til Kl. 11-3 fire Dage om Sommeren og to Dage om Vinteren. Adgangen var gratis for enhver, »der var anstændig klædt«, en Bestemmelse, der senere ændredes til »enhver, der efter sin Stand var anstændig klædt«. Det viste sig imidlertid senere, at der paa de Dage, hvor Museet var lukket, var Ønsker, navnlig fra Tilrejsende, om at faa Adgang, og man gik da fra 1880¹⁴

Georg Seligmann: Søndag i Thorvaldsens Museum. (1888). Den Hirschsprungske Samling.

over til paa Ugens øvrige Dage at give Adgang mod Entre af 50 Øre, et Beløb, der i 1921 forhøjedes til 1 Kr.¹⁵ Aabningstiderne har varieret en Del, de nugældende fra Kl. 10-15 paa hver af Ugens Dage har været uforandrede siden 1917. I de tre Sommermaaneder i 1948 har man forsøgsvis forlænget Aabningstiden til Kl. 16.

AXEL RAVN

NOTER

Brun og Fenger: Thorvaldsens Musæums Historie. Kbh. 1892.

Borgerrepræsentationens Forhandlinger (citeret som B. F.)

1. B. F. 1848-49, S. 62.
2. Mag. 2 Secr. J. Nr. 2444/1848.
3. B. Repr. J. Nr. B 1304; B. F. 1848-49, S. 77-78
4. Mag. 2 Secr. J. Nr. 2447/1848.
5. B. F. 1848-49, S. 81; Thorvaldsens Bopakke i Landsarkivet for Sjælland m. v.: Hof- og Stadsretten, Eksekutor- og Kommissarieskifter, Fortegnelse 22 Nr. 11.
6. Formanden for Borgerrepræsentationen, L. N. Hvidt, fungerede ikke, da han var Minister. Næstformanden, H. P. Hansen, ledede derfor Forsamlingen.
7. Den fungerende Formand har her taget Fejl. Thorvaldsen blev Æresborger i September 1838 i Henhold til en særlig kgl. Resolution,

se Meddelelser fra Thorvaldsens Museum 1938, S. 13. Den nye Kommunalanordning kom først den 1. Januar 1840.

8. Se B. F. 1848-49, S. 82-83.

9. »Flyveposten« Nr. 219 for 20. September 1848.

10. »Fædrelandet« Nr. 238 for 17. September 1848.

11. »Flyveposten« Nr. 221 for 22. September 1848.

12. »Flyveposten« Nr. 219 for 20. September 1848. — Fru Heiberg omtaler i sine Erindringer Aabningen af Museet, hvor man hyppigt ser »Folk af den lavere Klasse«; se Et Liv gjenoplevet i Erindringen. Kbh. 1944, I, S. 256.

13. Museumsbestyrelsens Protokol S. 40.

14. B. F. 1879-80, S. 655-657.

15. B. F. 1920-21, Tillæg S. 258.

